

der den 4. og 5. August 1914 blev krævet af os med Hensyn til Ordningen af Store Bælts-Forholdene, og det er et af de Punkter, som jeg mener Kommissionen med ikke ringe Forkærlighed eller med nogen Grundighed bør søge oplyst, saaledes at der kan komme Klarhed paa dette Punkt. Men det, der efter min Mening er det væsentlige i denne Sammenhæng, er, at der blev stillet Krav til dansk Krigsberedskab under denne Krig. Dette er Sandheden. Der blev stillet et Krav til dansk Krigsberedskab, som viste, at Hovedforudsætningen for vore militære Betragtninger, den nemlig, at der kunde stilles et saadant Krav, var rigtig, og der forekommer det mig, at Pointen ligger. At den ærede Minister henviser til Forhold og Omstændigheder tidligere og deraf drager visse bestemte Slutninger for det radikale Partis Vedkommende, skal jeg ikke fortænke ham i, men jeg vil dog i denne Forbindelse minde ham om et bestemt Forhold, som ogsaa har sin Interesse, naar han dvælede ved Fortiden. Det kan ikke bestrides, at den ærede Minister som Ordfører for det radikale Parti ved Forhandlingerne om Forsvarsordningen af 1909 udtalte, at den Forsvarsordning, vi den Gang fik, var værre end ingen, at den vilde kunne føre os ind i et nyt 1864, og at den mere var et Vaaben i Fjendens end i vore Hænder — jeg tror, at dette er et nogenlunde ordret Citat af, hvad den ærede Minister den Gang sagde. Det sagde han den Gang, men det er alligevel Sandheden, at den samme Mand paatog sig Ansvaret for at bringe just denne Forsvarsordning i Anvendelse i Farens Stund. Det Faktum, at den samme Mand, som fremsatte denne Udtalelse i 1909, paatog sig at anvende den Forsvarsordning, som han havde karakteriseret paa den Maade, turde formentlig være et Vidnesbyrd om, at den ærede Minister har gennem Praksis, gennem sin Handlen, erkendt, at den Dom, han afsagde om Forsvarsordningen af 1909, under alle Omstændigheder var en overdreven Dom.

Forsvarsministeren (P. Munch): Det ærede Medlem, der nu havde Ordet, det ærede 6te Medlem for Maribo Amt (Asger Karstensen), mente, at der i, at jeg havde bragt Forsvarsordningen af 1909 til Anvendelse i Krigsaarene, skulde ligge en Erkendelse af, at de Udtalelser, jeg havde fremsat om den, og den Opfattelse, jeg havde næret om den i 1909, var urigtige. Deri tager det ærede Medlem ganske fejl. Naar jeg har anvendt og været med til at anvende denne Ordning, har det været ud fra det Synspunkt,

jeg fra den første Dag, disse Ting blev sat i Gang, atter og atter har fremlagt overfor Rigsdagen: at man maatte virke ud fra den Ordning, som nu en Gang bestod med de Farer, den medførte for Danmark i visse politiske Situationer, Farer; som jeg i 1909 har fremstillet under Forhandlingen derom og, som jeg vedblivende mener, med fuld Ret. Denne Ordning med de Farer, den medførte og kunde medføre i givne Tilfælde, var nu en Gang den Ordning, vi havde, og følgelig maatte vi handle ud fra denne Ordning. Vi maatte gøre det, fordi vi ikke vilkaarlig midt under en Verdenskrig kunde forandre de Midler, Danmark havde til Raadighed til Varetagelsen af sine Neutralitetspligter. Vi maatte gøre det ogsaa af den Grund, at der ikke i dette Land fandtes fjerneste politiske Mulighed for at forandre denne Ordning med Rigsdagens Tilslutning, og uden Rigsdagens Tilslutning kunde den fornødtvis ikke forandres. Men naar Ordningen af 1909 skulde og maatte anvendes, føler jeg mig overbevist om, at Flertallet i denne Sal og — det nærer jeg ikke Tvivl om — et Flertal af den danske Befolkning med større Tryghed saa Ordningen af 1909 anvendt af dem, der ikke overvurderede dette Militærvæsens Styrke og Betydning for Danmark, end de vilde have set den styret og ledet af Mænd, om hvilke de mente, at de i Kraft af deres Deltagelse i Forhandlingerne i 1909 overvurderede dette Militærvæsens Styrke og Betydning. Ud fra dette Synspunkt har vi for vort Vedkommende behandlet dette Spørgsmaal. Jeg tror ikke, det i og for sig er til Nytte, at vi fører en Strid derom nu, thi det vil neppe have Betydning for den kommende Løsning af Spørgsmaalet om Danmarks militære Forhold; men naar Spørgsmaalet føres frem, saaledes som det her er sket af det ærede Medlem, er det fornødent, for ikke at skabe et fuldkommen urigtigt Grundlag for Befolkningens Bedømmelse af Danmarks militære og politiske Stilling, at vi fra vor Side viser disse Paastande tilbage.

Det ærede Medlem talte dernæst om, at der under Krigen var stillet Krav til dansk Militærvæsen til Opfyldelse af vore Neutralitetspligter, og satte det i Forbindelse med Begivenhederne den 5. August 1914. Jeg vil derved sige, at det er en Vildfarelse, naar det ærede Medlem tænker sig, at der af fremmede Magter er stillet Krav til Danmark om at træffe den ene eller den anden militære Foranstaltning herhjemme under Krigen. De Beslutninger, der blev truffet den 5. August 1914, og om hvilke jeg med den fuldeste Overbevisning